

Memo Vliegbasis Soesterberg, wijzigingsgebied 1

BAAC, dr.ir. L.A. Tebbens (sen. KNA-prospector)

Datum: 22-4-2021

1. Inleiding

De Vliegbasis Soesterberg zal worden herontwikkeld tot woninglocatie. Conform de archeologische beleidskaart voor de Gemeente Soest geldt 'afwijkend archeologisch beleid' vanwege het voorkomen van archeologische resten die te relateren zijn aan de vliegbasis en erven uit de nieuwe tijd. Na eerder uitgevoerd archeologisch vooronderzoek¹ is vervolgonderzoek geadviseerd bij de voorgenomen ontwikkelingen, conform het daartoe opgestelde Programma van Eisen (PvE).² In verband met het wijzigen van de bestemming voor 'wijzigingsgebied 1' (aangegeven als 'plangebied' in bijlage 1) is BAAC gevraagd om aan te geven welke raakvlakken met archeologie er eventueel nog zijn te verwachten. Wijzigingsgebied 1 ligt geheel binnen de gemeente Soest. Deze memo kan gezien worden als aanvulling op het mRO-document 'Toelichting Wijzigingsplan Woongebied 1 Vliegbasis Soesterberg', v4, dd. 11-2-2021.

2. Voorafgaand onderzoek

Vanwege het risico op het voorkomen van explosieven heeft ECG grote delen van het toekomstige woongebied op de vliegbasis Soesterberg in opdracht van Rijksvastgoedbeheer inmiddels onderzocht op het voorkomen van explosieven. Die werkzaamheden zijn in de gebieden met een archeologische verwachting in de gemeenten Soest en Zeist gecombineerd met een opgraving (variant archeologische begeleiding) voor alle benaderingswerkzaamheden van ECG en gevolgd door een opgraving ter plaatse van erf B1. De archeologische sporen die daarbij zijn gedocumenteerd, zijn weergegeven in bijlage 2, en daarin is tevens de rode contour van 'wijzigingsgebied 1' aangegeven. Het onderzoek heeft vele sporen uit de Tweede Wereldoorlog opgeleverd, alsmede sporen van erven uit de late 19^e eeuw en uit de jaren '30 van de twintigste eeuw. De erven uit de 19^e eeuw (op grond van vooronderzoek verwacht en in het PvE aangegeven als 'erf B1') zijn inmiddels in opdracht van de Provincie Utrecht opgegraven conform het daarvoor opgestelde PvE.³ Relevante sporen uit de Tweede Wereldoorlog zijn eveneens opgegraven in het kader van de opgraving (variant archeologische begeleiding) conform het daarvoor opgestelde PvE.⁴ De sporen uit de jaren '30 van de twintigste eeuw zijn op verzoek van de bevoegde overheid (gemeente Soest) ingemeten en basaal gedocumenteerd. In bijlage 2 is te zien dat het overgrote deel van wijzigingsgebied 1 dus al is onderzocht en dus geen inspanning meer behoeft. Het evaluatieverslag van deze werkzaamheden ligt inmiddels bij de bevoegde overheden.

3. Nog niet onderzochte delen

Bijlage 2 toont enkele delen die nog niet onderzocht zijn, maar die wel binnen de contour van wijzigingsgebied 1 liggen. Voor die delen (aangegeven met zone A t/m C) is het advies als volgt:

1. Zone A (direct ten noorden van het al onderzochte gebied)

Zone A valt samen met een gebied met ecologische randvoorwaarden dat planologisch nog moet worden ingevuld. Het gebied kon nog niet worden benaderd op explosieven en is om die reden nog niet onderzocht op archeologische resten. Als daar alsnog

¹ Buesink & Emaus 2008; Bergman 2018a, b.

² Warmerdam 2018.

³ Warmerdam 2018.

⁴ Warmerdam 2018.

gegraven zou gaan worden, dan dient dat deel nog archeologisch begeleid te worden conform het eerder opgestelde PvE, vanwege een verwachting op sporen uit de late 19^e eeuw en de Tweede Wereldoorlog.

2. *Zone B (twee rechthoekige delen omsloten door het al onderzochte gebied)*

Zone B is geheel omsloten door het al onderzochte gebied. In deze zone worden geen archeologische sporen meer verwacht, omdat ECG daar bij een oppervlakkige afgraving geen aanwijzingen voor afvalkuilen of munitie uit de Tweede Wereldoorlog heeft gevonden. De zone hoefde daarom niet te worden benaderd en is niet archeologisch onderzocht. Gezien de lage dichtheid van omliggende sporen en de al bekende structuren (een palenrij waarvan de richting en aard al bekend is), verwacht BAAC daar ook geen relevante archeologische resten meer. Het advies is om daar geen archeologisch onderzoek meer uit te voeren en dat gebied vrij te geven voor woningbouw.

3. *Zone C (zuidwestelijke punt)*

Zone C betreft een klein driehoekje in het uiterste zuidwesten van wijzigingsgebied 1. Op deze locatie zijn kabels en leidingen aanwezig, waardoor benadering voor explosieven niet mogelijk was. Vanwege de aanwezigheid van de kabels en leidingen wordt tevens verwacht dat de bovengrond al verstoord zal zijn tot in het schone zand en dat eventuele archeologische sporen al vergraven zullen zijn. Om die reden wordt geadviseerd om hier geen archeologisch onderzoek meer uit te voeren en dat gebied vrij te geven voor woningbouw.

Literatuur

Buesink, A., & A. Emaus 2008: *Gemeente Soest en Zeist, plangebied vliegbasis Soesterberg, bureauonderzoek*, Deventer (BAAC-rapport V-07.0146).

Bergman, W.A., 2018a: *Gemeente Soest en Zeist, plangebied Vliegbasis Soesterberg, fase 1 te Soesterberg, inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)*, 's-Hertogenbosch (BAAC-rapport V-17.0167).

Bergman, W.A., 2018b: *Gemeente Soest, plangebied Vliegbasis Soesterberg, fase 2 te Soesterberg, inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)*, 's-Hertogenbosch (BAAC-rapport V-18.0079).

Warmerdam, N.W.T., 2018: *Programma van Eisen, Soesterberg, Vliegbasis Soesterberg. IVO-P en Opgraving (variant archeologische begeleiding)*, 's-Hertogenbosch (BAAC-PvE A-18.0109).